

Předmluva a teoretické východisko	9
Anotace	13
Preface and theoretical background	15
Abstract	21
1. Komunikační systémy v pedagogice osob s těžkým sluchovým postižením	23
1.1 Systém orální komunikace	24
1.2 Vývoj orálních a auditivně orálních systémů v pedagogice osob s těžkým sluchovým postižením v České republice	35
1.3 Systém simultánní komunikace	40
1.4 Systém totální komunikace	43
1.5 Systém bilingvální a bikulturní komunikace	49
1.6 Rozvoj vzdělávání a poradenství v surdopedii – pedagogice osob se sluchovým postižením	66
2. Znakové jazyky těžce sluchově postižených	73
2.1 Struktura jazykových prostředků (komunikačních forem) ve vizuálně motorickém kódu	82
2.2 Význam znakových jazyků při výchově a vzdělávání těžce sluchově postižených	85
3. Orální řeč osob s těžkým sluchovým postižením	89
3.1 Ontogeneze mluvené řeči těžce sluchově postižených	90
3.2 Charakteristika mluvní produkce těžce sluchově postižených	98
3.2.1 Mluvní technika	98
3.2.2 Dýchání	98
3.2.3 Fonace	99
3.2.4 Artikulace	103

3.2.5 Modulační faktory souvislé řeči	105
3.3 Obsah mluvní produkce sluchově postižených v lexikálně sémantické rovině	107
3.3.1 Slovní zásoba	107
3.3.2 Gramatický vývoj řeči těžce sluchově postižených	111
3.3.3 Další charakteristiky mluvního projevu sluchově postižených	113
3.4 Primární a sekundární dráha řeči	115
3.5 Tvoření vlastní aktivní mluvené řeči	117
3.5.1 Historiografie a současnost tvoření artikulace těžce sluchově postižených u nás	120
3.5.2 Metodika tvoření samohlásky „A“, „Á“	126
3.5.3 Metodika tvoření samohlásky „E“, „É“	132
3.5.4 Metodika tvoření samohlásky „I“, „Y“, „Í“, „Ý“	136
3.5.5 Metodika tvoření samohlásky „O“, „Ó“	140
3.5.6 Metodika tvoření samohlásky „U“, „Ú“	143
3.5.7 Tvoření artikulace souhlásek u sluchově postižených	146
3.5.8 Metodika tvoření souhlásky „P“	149
3.5.9 Metodika tvoření souhlásky „B“	153
3.5.10 Metodika tvoření souhlásky „M“	156
3.5.11 Metodika tvoření souhlásky „F“	159
3.5.12 Metodika tvoření souhlásky „V“	162
3.5.13 Metodika tvoření souhlásky „T“	166
3.5.14 Metodika tvoření souhlásky „D“	169
3.5.15 Metodika tvoření souhlásky „N“	172
3.5.16 Metodika tvoření souhlásek „Ť“, „Ď“, „Ň“	174
3.5.17 Metodika tvoření souhlásky „S“	176
3.5.18 Metodika tvoření souhlásky „Z“	182
3.5.19 Metodika tvoření souhlásky „C“	185
3.5.20 Metodika tvoření souhlásky „Š“	187
3.5.21 Metodika tvoření souhlásky „Ž“	190
3.5.22 Metodika tvoření souhlásky „Č“	193
3.5.23 Metodika tvoření souhlásky „R“	196
3.5.24 Metodika tvoření souhlásky „Ř“	202
3.5.25 Metodika tvoření souhlásky „L“	204
3.5.26 Metodika tvoření souhlásky „J“	208
3.5.27 Metodika tvoření souhlásky „K“	210

3.5.28 Metodika tvoření souhlásky „G“	213
3.5.29 Metodika tvoření souhlásky „H“	215
3.5.30 Metodika tvoření souhlásky „Ch“	218
4. Odezírání	221
4.1 Vnější a vnitřní podmínky odezírání	225
4.2 Stupně a složky odezírání	228
4.3 Metody odezírání	233
4.4 Poznámky k metodice nácviku odezírání	235
4.4.1 Stimulační cvičení zrakové funkce pro zlepšení odezírání	235
4.4.2 Metodika nácviku odezírání u prelingválně těžce sluchově postižených dětí a mladistvých	237
4.4.3 Metodika nácviku odezírání u postlingválně těžce sluchově postižených dětí a mladistvých	237
4.4.4 Metodika nácviku odezírání u dospělých těžce sluchově postižených osob	238
4.5 Typologie odezírajících	239
5. Psaná podoba jazyka v komunikaci těžce sluchově postižených	243
5.1 Globální čtení v předškolním věku	244
5.2 Analyticko-syntetické čtení a psaní ve vyučovacím procesu	245
5.3 Problematika čtení sluchově postižených z hlediska celoživotního vzdělávání a možností vizuální komunikace	248
6. Vizuálně motorické slovní komunikační systémy sluchově postižených	251
6.1 Prstová abeceda	251
6.1.1 Poznámky k metodice nácviku prstové abecedy a prstové řeči	257
6.2 Pomocné artikulační znaky	265
6.3 Hand-Mund systém	281
6.4 Chirografie	282
6.5 Cued speech	283
7. Jednoduché symbolické komunikační systémy sluchově postižených	291
7.1 Metody facilitované, augmentativní a alternativní slovní komunikace	296
7.2 Metody facilitované, augmentativní a alternativní neslovní komunikace	298
8. Reedukace sluchu a řeči osob se sluchadlem nebo kochleárním implantátem	305
8.1 Auditivně verbální terapie	305
8.2 Specifičnost komunikace osob s kochleárním implantátem	308
9. Filozofické, etické a psychosociální aspekty sluchového postižení	319
9.1 Filozofický kontext edukace a komunikace člověka se sluchovým postižením	319

9.1.1 Filozofický rámec komunikace a jinakosti	321
9.1.2 Filozofický rámec komunikace a sluchového postižení	323
9.2 Etické přístupy	325
9.2.1 Filozofie, etika a pomáhání	326
9.2.2 Etika prenatalní diagnostiky	327
9.2.3 Etický a etnický koncept života člověka se sluchovým postižením	330
9.3 Psychosociální aspekty specifických potřeb sluchově postižených osob	332
9.3.1 Emoční stabilita a sluchové postižení	333
9.3.2 Lingvistický a sociální kontext sluchového postižení	334
9.3.3 Kvality života	337
9.4 Lidská práva osob se zdravotním postižením	340
9.4.1 Přehled deklarací práv zdravotně postižených v zemích Evropské unie	341
9.4.2 Standardní pravidla pro vyrovnávání příležitostí osob se zdravotním postižením	346
9.4.3 Rozvoj evropských organizací zdravotně postižených, zejména sluchově postižených	349
Závěr	351
Příloha	355
Literatura	361
Věcný rejstřík	371